

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemiz genelinde iklim değişikliği ile ilgili sorunların ve nedenlerin tespit edilmesi ile alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98 inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince Meclis araştırması açılmasını arz ederiz.

Osman Atalay
Kara

① Ali Ercoşkun

Bolu Mr.

Fehmi Kuşerisi
Bolu Mr.

Mustafa Balçık

Mustafa Balçık
Kaya Mr.

Enin Aksoy
Gök Mr.

Fatih Çiftinçer
Kırşehir

Serim Savazer
İstanbul

Orhan Atalay

Osman Atalay

Osman Atalay
Kırşehir

Durmuş

Abdullah Özyurt

Hasan

Hasan

Orhan Karasoyun
Mekay Mr.

Ali Ercoşkun

Tulay Sevimli
Ankara Mr.

Murat Alparışan
Ankara

Hasan

Hasan

Hasan

Hasan

Hasan

GEREKÇE

Yerkürenin geleceği ile ilgili büyük değişimlere sebep olması beklenen iklim değişikliği, Ülkemizin gündeminde de sıkça yer alan konulardan bir tanesidir. Sanayi devrimiyle birlikte, özellikle fosil yakıtların aşırı kullanımı, arazi kullanımındaki değişiklikler, ormansızlaşma ve endüstrileşme gibi insan etkinlikleri sonucunda 19. yüzyılın ortalarından itibaren dünya tarihinde ilk kez, iklimdeki doğal değişebilirliğe ek olarak, insan etkinliklerinin de rol oynadığı yeni bir döneme girilmiştir. Küresel iklim değişikliğine bağlı olarak öncelikle su kaynakları ve tarımsal üretim başta olmak üzere sağlık, ormancılık, biyoçeşitlilik, turizm gibi sektörlerin etkilenmesi beklenmektedir.

Uluslararası arenada yürütülen bilimsel çalışmalarda bu yüzyılda, aşırı yağışların taşkın olaylarının sıklığını ve şiddetini arttıracığı, bununla birlikte su kalitesinde bozulma, su kaynaklarının kirlenmesi, su kıtlığı gibi etkilerle can ve mal kaybının artabileceği belirtilmektedir. Yine aynı raporlarda 2080 itibarıyla Dünya nüfusunun %20 sinin iklim değişikliği etkisiyle taşkın zararlarının arttığı havzalarda yaşayacağı belirtilmekte, 100-yıl frekanslı taşkınların çok daha sık yaşanacağı bildirilmektedir. Halihazırda hidro-meteorolojik afetler her yıl dünya genelinde 300 binden fazla insanın ölümüne, 325 milyon insanın ciddi bir şekilde etkilenmesine ve 125 milyar ABD Doları tutarında ekonomik kayba sebep olmaktadır.

Türkiye'nin iklim değişikliğinden etkilenme durumu ise Dünyadaki pek çok diğer bölgeyle eş niteliklidir. 21. yüzyılda Türkiye'de daha sık, şiddetli ve uzun süreli kuraklıklar, sıcak hava dalgaları ve orman yangınlarının görülmesi beklenmektedir. Ayrıca, kısa süreli fakat şiddetli sağanak yağış görülen günlerin sayısındaki artış ile beraber, ani taşkınlarda da önemli artışların olması öngörülmektedir.

Ülkemizin, Doğu Akdeniz Havzasında yer alması, geniş alanlarında Akdeniz iklim özelliklerinin görülmesi, kurak ve yarı kurak alanlarının yanında alçak uzanımlı kıyı alanlarının ve doğal afetlere eğilimli bölgelerinin bulunması, kuraklığa ve çölleşmeye duyarlı alanlara sahip olması, kendine özgü çeşitli sulak alan, bozkır, dağ, orman ve dağlık orman ekosistemlerine sahip olması gibi sebepler iklim değişikliğinin olumsuz etkileri yönünden yüksek risk grubu ülkeler arasında olmasına sebep olmaktadır.

Etkilerin yoğun olmasına ilaveten, Hükûmetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC)'nin 4. Değerlendirme Raporuna göre Türkiye, muhtemel iklim değişikliği etkilerine karşı son derece savunmasız durumdadır. Dünya Bankası (2009) tarafından yayınlanan raporun aktardığı bir çalışmaya göre Türkiye, 21. yüzyılın sonlarına doğru Avrupa ve Orta Asya Bölgesinde aşırı (ekstrem) iklim olaylarına en çok maruz kalacak 3. ülke olacaktır. Avrupa Çevre Ajansı (AÇA) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada ise Türkiye'de 2030 itibarıyla, İç ve Batı bölgelerinde %40'ı aşan oranda su stresi yaşanacağı, Güneydoğu ve Doğu bölgelerinde ise bu oranın %20-40 arasında olacağı öngörülmektedir. Bu sonuçlar önümüzdeki yıllarda uygun tedbirler alınmadığında sellere ve kuraklıklara bağlı can ve mal kayıplarının da artacağını göstermektedir. İklim değişikliğinin etkileri özellikle ekonomileri tarıma dayalı gelişmekte olan ülkeleri etkileyecek; buralarda zaten varolan sorunları daha da derinleştirecektir.

Yukarıda açıklandığı üzere iklim değişikliği Ülkemizde, öncelikle su kaynaklarının üzerindeki baskıyı arttıracaktır. Su kaynaklarımız zaten sanayileşme, hızlı kentleşme, tüketim politikaları nedenleriyle baskı altındadır. İklim değişikliğinin yalnızca çevresel bir sorun olmadığı, sosyo-ekonomik sonuçlarının da olması sebebiyle konunun çözümü veya seyrinin belirlenmesinde siyasi kararlar belirleyici olmaktadır. Bu sorunun derinleşmesinin önlenmesi için neyi ne kadar yapmamız gerektiğine ilişkin bilimsel dayanaklı ve konuya ulusal ölçekte yaklaşabilen araştırmalara ve bu araştırmaların sonuçlarında ortaya çıkacak önlemlerin de uygulanmasına ihtiyaç vardır.